

Ordføreren (Maadvig): Naar den ærede Formand giver mig Ordet som Ordfører, har jeg en naturlig Anledning til strax at bemærke, at det af den ombeulte Udvalgsbetænkning og de deri indeholdte Endringsforslag vil sees, at jeg egentlig ikke kan betegne mig som Ordfører, ikke blot ikke for Udvalget i dets Heelhed, men end ikke for et Fleertal af dette, idet et saadant sluttet Fleertal ikke har dannet sig. Det er altsaa egentlig kun — naar jeg undtager enkelte Punkter, hvor en større Enighed har vilst sig — for en større Fraction af Udvalget at jeg er Ordfører, en Fraction, der i de fleste Punkter stiger til 4 Medlemmer, men som med Hensyn til enkelte Punkter ikke naaer dette Antal. Allerede dette Forhold gjør min Stilling som Ordfører maafee lidt vanskelig; men jeg nægter ikke, at denne Vanskelighed forekommer mig at være større og mere trykkende, naar jeg tager Hensyn til Sagens egen Charakter, de Betænkningens, som den maa fremkalde, og de Tvivl, som den paa mange Punkter vækker ogsaa hos mig. Den Gjenstand, vi skulle behandle, er et Udkast til en Lønningslov for en vis Klasse af Embedsmænd, men denne Klasse af Embedsmænd har en særlig Stilling, idet den tjener ikke blot de umiddelbare statslige Interesser, men Interesser af en anden Art, som Staten yder den højeste Agtelse og sætter den største Pris paa, men som den dog ikke kan drage ind under Statslivets egentlige Omraade. Dernæst er det ikke en simpel Lønningslov, der forandrer tidligere Lønninger af samme Art ved at bestemme nye Lønningsfætter, men det er en Lønningslov, der tillige væsentligt forandrer Bestyrelsen af en heel stor, til et vist Formaal henlagt Formue, og de Endringsforslag, der ere stillede, gaae tildeels — og deriblandt selveet af megen Vigtighed, som jeg deeltager i — ud paa at udvide denne Deel af Loven til at convertere en Deel af Formuen til en anden Form. Derved opstaae da for det Første alle de Spørgsmaal, som knytte sig til den blotte Forandring af Formuen selv, om det Rigtige deri og den economiske Hensigtsmæssighed deraf. Men dernæst opstaae de Spørgsmaal, som angaae den Interesse og de Formaal, som denne Formue hidtil har tjent; der opstaaer

det Spørgsmaal, om den Form, under hvilken den fremtidigt skal sørges for den geistlige Embedsstands og for den kirkelige Interesse, er saa betryggende som den hidtilværende Form, og saa fremtræder atter det Spørgsmaal, om de kirkelige Interesser ere af en saadan Art, at de have Krav paa en fortrinlig Sikkerhed, nemlig den særlige Sikkerhed, som de have havt derved, at der ikke er udbetalt en vis aarlig Sum af Statskassen til dem, men at der har været henlagt en vis Formue til dem; det er Spørgsmaalet om, hvem der skal kaldes Eier af denne Formue. Det er lutter Spørgsmaal, som, herygang de paatrænge sig, tillige fremkalde Ytringer af meget forskjellig Grundanskuelse og derved bevirke en ivrig og tildeels uhyggelig Kamp, uhyggelig derved, at vi Alle føle, at de Grundanskuelse, hvorfra de enkelte Meninger gaae ud, ere af den Art, at vi egentlig ikke her paa Rigsdagen kunne forfølge og udbille dem; jeg i det Ringeste er aldeles ikke oplagt eller istand til her at tale ret indtrængende om kirkelige Spørgsmaal, kirkelige Forhold og hvad der staaer i noie Forbindelse dermed. Men selv affect dervfra indeholder denne Sag, især saaledes, som Udvalget har troet at maatte tage den, men ogsaa allerede saaledes som Sagen var forelagt, en Række af Hensigtsmæssigheds- og Probabilitetspørgsmaal om, hvilken Form af Indtægt der for en Embedsmand, som skal virke for et vist givet Formaal, er den hensigtsmæssigste, og hvilken Indtægt der rimeligst kan faaes af denne eller hiin Indtægtskilde; idet er en Række af Spørgsmaal, som gjør Behandlingen meget vanskelig, navnlig for Mænd, der saaledes som jeg ikke have havt megen Leilighed til at gjøre en umiddelbar Erfaring i de Livsforhold, som berøres ved de Foranstaltninger, her omhandles. Jeg har altsaa for min Deel, og det er vel gaaet Andre paa samme Maade, maattet søge ad reent theoretisk Veie, eller i det Ringeste benyttende kun indstrænkede Erfaringer og Meddelelser om Andres Erfaringer, at danne mig en Overbeviisning, og denne Overbeviisning mangler derfor — jeg tilstaaer det reent ud — i visse Punkter den Styrke og Kraft, som jeg vilde ønske den havde baade for min egen Skyld og for min Stilling som Ordfører. Men selv hvor jeg